

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inquisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 2. Quotuplex sit obiectum conditonatum: propositio conditionalis:
& scientia, siue notitia conditionata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

stâ, siue in hypothesi positâ conditione prioritate inconnexione non mutua, in qua non valet subsistendi consequentia; præcedere veritatem absolutam, purificationemque conditionis, quando datur; atque adeo etiam eius negationem, quando non datur. Bene enim valet. Est verum absolute. Ergo fuit verum conditionatè. Sed non è conuerso. Vnde prioritas hæc ad eam naturæ prioritatem spectat, quam definit Aristot. lib. 5. Metaph. cap. 11. cum dixit. *Quædam verò secundum naturam, & substantiam*, (priora dicuntur), *quæcumque contingunt absque alijs esse, ipsa verò sine illis minime*. Quod idem genus prioritatis naturæ poluit secundo loco in Post prædicam. cap. 12. de modis prioris dicens, *Secundò autem*, (alterum altero prius dicitur), *quod non conuertitur secundum subsistendi consequentiam*. Videantur, quæ latè de prioritatibus scripsimus in Pharo Scient. disput. 15. per totam.

14 Tertiò adnotandum superest, conditionem, sub qua est indicabilis quæuis conditionata veritas, eatenus dici posse figmentum rationis, dum ponitur ab intellectu in hypothesi, quatenus ab illo supponitur ita se habere, qualiter non se habet re ipsâ aut absolute, quia non est absolute purificanda, aut pro eo signo antecedente ad suam purificationem. Quomodò autem nihilominus conditionata veritas non dependeat à cognitione fingente conditionem in Pharo Scient. disput. 12. quæst. 5. explicatum est.

15 Quartò denique superest adnotandum, veritates obiectiuas conditionatas rerum realiter distinctarum à Deo realiter quoque ab ipso Deo distincta esse, utpote identificatas realiter cum rebus ipsis, æquè, ac veritates obiectiuas absolute rerum realiter distinctarum à Deo realiter quoque ab ipso Deo distinctæ sunt, utpote cum ipsis rebus identificatas realiter; vt contra quosdam Recentiores latè ostensum à nobis est in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 1. Quemadmodum autem duo sunt genera veritatum obiectiuarum absolutarum. Aliud earum, quæ quiditatiue dicuntur, ad rerumque statum quiditatiuum pertinent, vt, *Petrus est homo. Petrus est risibilis*. Aliud earum, quæ dicuntur existenciales, & pertinent ad statum rerum existentialem; vt, *Petrus existit. Petrus loquitur*. Ita etiam duo sunt genera veritatum obiectiuarum conditionalium. Aliud quiditatiuarum, spectantiumque ad statum rerum quiditatiuum, vt, *Si Petrus est homo, Petrus est risibilis. Si actio est possibilis, & eius terminus est possibilis*. Aliud existentialem, spectantiumque ad statum rerum existentialem, vt, *Si extiterit actio, & eius terminus existet. Si Petrus vocatus fuerit, consentiet*. Vnde duplex imprimis est rerum status. Quiditatiuus, & existencialis. Et vterque rursum est duplex. Absolutus, & conditionatus. Qui quidem status rerum aliud non sunt reuera ab earundem rerum veritatibus obiectiuis; quiditatiuis, & existencialibus; absolutis, & conditionatis. Quæ omnia questione citatâ Phari latius à nobis sunt exposita, & comprobata. Vbi etiam proposuit. 5. explicauimus, quomodò veritates obiectiuas quiditatiua, & existencialis, absolute, & conditionata eidem omnino rei conuenientes, atque adeo inter se identificatas realiter, diuersæ nihilominus sunt, & sæpe re ipsâ separabiles ratione diuersorum statuum, quos tota ipsa res fortiri potest; & sæpe prout habens esse in vno à se ipsâ quadamtenus prout non habente esse in altero separari. De quo etiam nonnihil diximus

supra disput. 23. quæst. 5. sub finem. Quisnam præterea sit status rerum vagus, seu distinctiuus, & status præsentis, præteritionis, atque futuri- tionis earum, & quomodò differant, aut non differant à prædictis, in eadem disp. 10. Phari Scient. quæst. 2. & 3. exposuimus. Nonnullaque venient de eis dicenda in decursu huius disputationis.

QVAESTIO II.

Quotuplex sit obiectum conditionatum. Propositio conditionalis. Et scientia, siue notitia conditionata.

16 **M**ultifariam imprimis diuidi potest obiectum conditionatum ex multiplici comparatione factâ inter ipsum, & conditionem. Primo enim conditio, & conditionatum aut mutuo, aut non mutuo possunt esse connexa. Deinde aut mutuo similiter, aut non mutuo possunt esse relata, relatione non connexionis. Præterea possunt esse opposita mutuo. Connexio autem, atque oppositio itidem aut metaphysica, seu essentialis, aut physica tantum, seu naturalis, aut solum moralis esse potest. Metaphysicè cum alio conuenitur, quod sine illo nullâ potentia potest esse citra contradictionem. Physicè verò, quod citra miraculum nequit sine alio esse; potest tamen miraculosè. Moraliter denique, quod, vt eueniunt res communiter, sine alio esse nequit; quantum nec metaphysicè, nec physicè repugnet, esse sine illo. Parique modo de oppositione philosophandum est. De quo videnda dicta à nobis in Pharo Scient. disput. 14. Secundò fieri potest, vt conditio influat in conditionatum, vel conditionatum è contra influat in conditionem, idque vel tanquam causa, vel tanquam conditio causandi. Huiusmodi autem influxus tot modis, quot causa in communi, atque alijs etiam insuper modis diuidi potest: qui innumeri propemodum sunt. Tertiò conditio, & conditionatum pene innumeris alijs modis possunt inter se comparari, factâ omni mixtione possibili ex terminis, seu proprietatibus prædictis. E.g. conditio potest influere in conditionatum, & simul connecti cum illo; idque vel metaphysicè, vel physicè, vel moraliter. Tum potest influere, & non connecti, vel connecti, & non influere, &c. Tantumdemque potest habere conditionatum respectu conditionis, aut etiam ambo mutuo, &c. factâ omni combinatione possibili ex omnibus terminis supra dictis, & reliquis, qui sub eis continentur. Quartò conditio, & conditionatum omnibus numeratis respectibus connexionis, oppositionis, relationis, & influxus carere possunt. Quo casu solum quædam coexistentiam, seu conjunctionem comparabuntur. Quintò denique omne conditionatum obiectum, quod ex hypothesi conditionis habet esse in tempore, per tria tempora est diuidendum. Aliud enim erit præsens, aliud præteritum, aliud futurum conditionatè. Tamen si vulgò quoduis conditionatè existens futurum conditionatum dici solet: non tamen bene, vt ex se patet.

17 Præterea obiectum conditionatum aut necessarium, aut contingens, aut impossibile esse potest, necessitate videlicet, contingentia, aut impossibili-

possibilitate conditionata, quam illud habet sub hypothese conditionis. Hac namque potissimum est, quae spectat ad praesens propositum; quidquid sit de necessitate, contingentia, aut impossibilitate absoluta, quam conditionatum, & conditio alias habent secundum se. Tunc autem vniuersaliter euadit conditionatum conditionate necessarium ex vi conditionis, quando haec cum illo connexa est: quia necesse est, vt sit conditionatum, si sit conditio, quae sine illo esse non potest. Tunc vniuersaliter etiam euadit conditionatum conditionate impossibile ex vi conditionis, quando haec illi est opposita: quia impossibile est, vt sit conditionatum, si sit conditio, quae cum illo esse non potest. Quando vero conditio neque est connexa, neque opposita conditionato, sed indifferens, vt cum illo, & cum eius contradictorio coniungi possit, tunc conditionatum conditionate euadit contingens sub eius hypothese; cum illud alias absolute contingens est: quia, adhuc ea supposita, potest vel esse, vel non esse cum illa. Cum vero conditionatum alias absolute est necessarium, aut impossibile, sub hypothese conditionis indifferentis adhuc remanebit conditionatum necessarium, aut impossibile: quia per coniunctionem hypotheticam cum tali conditione nequit illud suam necessitatem, aut impossibilitatem, exuere. Loquimur enim modo de necessitate, & impossibilitate, deque connexione, & oppositione metaphysica, quae essentialis est, ex ullaque subinde hypothese potest deficere a rebus, quibus continetur, vt constat.

18 Porro, quando conditio connexa est cum conditionato, si conditionatum alias absolute est necessarium, vltimo titulo euadit conditionate necessarium sub hypothese talis conditionis. Primo; quia talis conditio illud infert. Secundo; quia ipsum nequit non esse in omni euentu. Si vero conditionatum alias absolute est impossibile, conditio item, vt pote connexa cum impossibili, impossibilis erit. Atque ita ex eius hypothese, praeter duas contradictorias, quas fert semper secum omne impossibile iuxta doctrinam demonstratam in Pharo Scient. disput. 11. quaest. 5. duas insuper conditionatum contradictorias subibit conditionate: erit enim sub hypothese talis conditionis necessarium, quia talis conditio infert illud, & simul impossibile; quia in nullo euentu potest ipsam suam impossibilitatem deponere. Si denique conditionatum, cum quo conditio connexa est, alias absolute est contingens, scelerter aduertendum est, num conditio ita ad conditionatum conducat, vt eius positio in causa sit, vt habeat esse conditionatum: num vero ita ad illud nihil conducat, vt, tam ea non posita, quam posita, aequale illud sit, aut non sit. Et in primo quidem casu semper erit conditionatum sub hypothese talis conditionis necessarium, seu necessario verum, absque vlla contradictione: quia positio talis conditionis non solum infert existentiam talis conditionati, sed facit, illud existere, dando illi existentiam ipsam, atque adeo facit, excludi contradictorium eius. Proindeque non solum, quando absolute existit conditionatum, sed etiam, quando absolute non existit, est necessario verum, exiturum illud sine contradictione, si existeret talis conditio. At in secundo casu, licet sit necessario verum, exiturum conditionatum sine contradictione, si existat conditio, quando est absolute existens conditionatum; quando vero est absolute non existens, sub hypothese conditionis vtrumque

extremum contradictionis est verum, exiturum scilicet, & simul non exiturum conditionatum; exiturum quidem; quia illius existentiam infert conditio titulo connexionis, quam habet cum illo; & non exiturum; quia positio conditionis nihil ad illud conducentis non faceret, illud existere, atque adeo non existens relinqueret, vt alias supponitur: hypotheseque subinde de conditione esset impossibile pro tali euentu; quia impossibile est, existere conditionem connexam cum existentia conditionati pro euentu, quo neque ad ipsam conditionem, neque aliunde habet esse existens conditionatum. Sic, supposito, quod hodie absolute non existit peccatum Petri, facta hypothese, (de conditione impossibili rebus vt nunc), quod Deus reuelaret, existere hodie peccatum Petri, verum conditionate est, existere illud, & non existere; quia id infert reuelatio; & non existere; quia nunc non existit, & positio solius reuelationis non faceret, illud existere; siquidem nihil ad id conduceret; vt etiam supponimus. Quae doctrina, valde est notanda, & obseruanda: quia eximia est utilis pro varijs materijs, vt amplius constabit ex dicendis infra quaest. 4. & 5. suscipitque disput. 30. quaest. 5. Interimque videri possunt, quae ad rem scripsimus in Pharo Scient. disput. 19. quaest. 3. sub initium. Nominem autem conditionis connexam cum conditionato id totum, quod positum est ex parte hypothese, comprehendimus impraesentiarum; siue illi ratione totius, siue ratione alicuius partis incluse in ipso connexio cum conditionato conueniat iuxta dicenda inferius locis citatis.

Iam vero, quando conditio est opposita, 19 conditionato, eoque iure iuxta dicta illud reddit conditionate impossibile, atque adeo necessario falsum, & non indicabile a Deo; cum contradictorio conditionati est connexa, vt est certum, illudque reddit conditionate necessarium, atque adeo verum, & indicabile a Deo, aequale, ac conditio connexa cum conditionato tale illud reddit, prout explicauimus. Quo circa, quae de hac iam diximus respectiue ad quoduis suum conditionatum, de illa pariter respectiue ad contradictorium cuiusuis sui conditionati dicta sunt; praetermissis oppositis vt inutilibus ad intentum, vt pote quae non veritates a Deo iudicabiles, sed falsitates oppositas exhiberent.

Tandem quando conditio est indifferens com- 20 paratione conditionati, quas istud veritates fortia- tur conditionatas, cum est ipsum absolute continens, cum est necessarium, & cum est impossibile, iam sufficienter dictum est.

Atque haec dicta sunt de casibus, in quibus 21 interuenit necessitas, contingentia, aut impossibilitas, connexioque, aut oppositio, aut indifferentia conditionati, vel conditionis metaphysica, siue essentialis. Ex quibus facile quisque colligere poterit, qualiter proportione seruata, philosophandum sit, quando tantum physica, seu naturalis, & quando moralis interuenit. Quo circa in hisce etiam casibus discutiendis non expedit, vt immoremur.

Postremo conditio trifariam potest se habere 22 comparatione conditionati. Primo enim potest esse connexa cum conditionato, idque vel metaphysice, vel physice, vel moraliter iuxta iam dicta. Quo casu veritas obiectiua conditionata, illatiua vocari poterit iuxta mox dicenda. Et ad hunc casum reducimus alium, in quo conditio opposita conditionato est: quatenus tunc cum contradictorio conditionati est connexa. Secundo potest

test esse influxiva, siue influens in conditionatum, siue conducens aliquo modo, vt illud existat, vel tanquam causa, vel tanquam conditio cauſandi. Idque multipliciter iuxta multiplicem diuisionem cauſarum, & conditionum cauſandi. Quo casu veritas conditionata cauſalis appellanda veniet. Tertio potest neque esse cum conditionato con- nexa, neque influens, aut vilo modo conducens, vt existat illud. Quo casu respectu talis condi- tionati vocari solet disparata. Veritas tamen conditionata pure coniunctiua dicitur. Fieri au- tem potest, vt simul sit connexa cum conditio- nato, & influens, seu conducens ad illud. Atque etiam, vt horum alterutrum sine altero habeat. Quo, præter pure coniunctiuam, tres veritates conditionatæ distinguendæ veniunt. Illatiua so- lum; cauſalis solum; illatiuæque, & cauſalis si- mul. Quas omnes esse insuper coniunctiuas, ex dictis quest. 1. num. 6. moxque iterum repetendis liquidum est.

23 Ex quibus iam facile est, videre, quod duplex sit propositio conditionata. Tot enim modis di- uidi potest, atque conditionatum obiectum. Sed illam primis diuisio celebris est in hac materiâ, & valde ad eam conducens, cuius & supra quest. 1. num. 6. & nuper agentes de obiecto meminimus; qua videlicet propositio conditionata diuiditur in illatiuam solum, cauſalem solum, illatiuam simul atque cauſalem, & pure coniunctiuam. Dico autem pure coniunctiuam: quia nulla est propo- sitio conditionata non habens sensum coniunctiuum; tamen si aliquæ supra hunc addant aut illatiuum solum, aut cauſatiuum solum, aut vtrumque si- mul, vt ibi notabam. Est dicere, nulla est propo- sitio conditionata, quæ non enunciet conditio- natum prout pythoteticè coniunctum cum condi- tione, seu prout connotans illam; tamen si aliquæ tacitè saltem, seu indirectè significant insuper, seu enuncient, conditionatum ex conditione inferri, siue hanc cum illo connexam esse, qui est sensus illatiuus; aliquæ verò, conditionem insistere in conditionatum, siue ad eius existentiam conduce- re, qui est sensus cauſatiuus; & aliquæ simul vtrumque.

24 Modò igitur circa hanc diuisionem, præter dicta loco citato, notandum est primò, per propo- sitionem illatiuam, præter coniunctionem condi- tionati cum conditione, triplicem illationem eius, seu connexionem conditionis cum ipso enun- ciari posse, metaphysicam scilicet, physicam, aut moralem. Quia tamen sola metaphysica ad scien- tiam illatiuam Dei deferre potest, vt sæpe in hoc tractatu notamus, de sola eâ, non item de physica, aut morali futurus nobis sermo est in- totâ presenti dispnt. quoties absolute, & sine dis- tinctione de connexionem conditionis cum conditio- nato, de illatione fundata in illâ, deque propo- sitione, veritate, aut cognitione illatiuâ loquuti fuerimus. Quod hinc vniuersaliter pro sequenti- bus suppositum volumus. Secundo est notan- dum, per propositionem cauſalem, præter eam- dem coniunctionem, quamlibet omnino condu- centiam conditionis in conditionatum significari, seu tacitè enunciari posse; siue ea sit causa proxi- me, vel remota; siue conditionis cauſandi cuius- que generis; quò spectat conducentia termini con- nexionis, cum quo conditionatum connectitur, ita, vt sine illo esse nequeat, prout explicabimus infra quest. 8. num. 411. Ex quibus patet, quid ad rem sit dicendum de propositione mixtâ ex illati- uâ, & cauſali. Tertio est notandum, ad hoc qua-

druplex genus propositionum reuocari omnia obiecta conditionata commemorata. Nam pro- positio illatiua pro obiecto habet illud conditio- natum, cum quo connectitur conditio; cauſalis autem illud, ad quod conditio conducit; & mixtâ ex vtraque illud, cuius conditio, simul habet vtrumque; cætera autem obiecta recensita ad pure coniunctiuam pertinent; cuius conditio dis- parata vocari solet, vt iam aduertimus; eoquod neque connectitur cum conditionato, neque ad illud vilo modo conducit. Est autem profus certum, in eadem propositionem tres sensus prædictos conuenire posse, illatiuum scilicet, cau- ſatiuum, & coniunctiuum; & quidem verè quia ex parte obiecti conditio sæpe est connexa cum conditionato, & simul influens, siue conducens, seu concurrens ad illud, & cum eo coniuncta, vt videre est, quando conditio est causa necessaria conditionati. Sæpe etiam sensus illatiuus, & cau- ſalis vicissim separantur; sicut connexio, & in- fluxus conditionis in conditionatum ex parte obiecti sæpe sunt separata; nempe, quando con- ditio aut ita conducit, concurrivè ad conditio- natum, vt cum illo non connectatur, vti euenit in causis liberis respectu effectuum; aut ita con- nectitur cum illo, vt ad illud non conducit, siue concurrat, vti euenit in modis respectu subiecto- rum; in reuelatione, & actu fidei respectu obiec- ti reuelati, & crediti; in aliisque huiusmodi. Sæpe etiam sensus coniunctiuus ab seque alijs duo- bus reperitur. Sicut ex parte obiecti sæpe fit, vt conditio neque influat in conditionatum, neque cum eo connectatur. Sensus verò illatiuus, & cauſatiuus nunquam est sine coniunctiuo, vt sæpe iam statutum est; & infra questione sequenti am- pliùs adhuc probabitur. Quomodo autem propo- sitio pure coniunctiua, quantumvis sit dispa- rata conditio eius comparatione conditionati, in sensu nihilominus strictè conditionato vera esse possit, eiusque obiectum cognoscibile per scien- tiam reuera conditionatam, ex dicendis infra quest. 8. compertum fiet. Quarto est notandum, etiam, quando conditio re ipsâ insluit in conditio- natum, aut cum illo connectitur, aut simul con- nectitur, & insluit, posse propositionem conditio- natam habere sensum pure coniunctiuum, de- factoque sæpe habere: quia potest tantum enun- tiare, de factoque sæpe enuntiat conditionatum prout coniunctum cum conditione, seu prout connotans illam, ne tacitè quidem inuendo aut influxum conditionis in conditionatum, aut con- nexionem illius cum eo, sed profus ab ijs præ- cindendo. Postremò tandem est attendendum, sensum coniunctiuum ab aliquibus coniunctiuum appellari. Sed non bene: quia etiam illatiuus, & cauſalis, & vniuersim omnis sensus propositionis enunciatiuus dici potest. Sicut & omnis propo- sitio dicitur enunciatio.

Porro propositio conditionata aut falsa, aut vera potest esse. Ad videndum autem, vtrum vera, vel falsa sit, sensum, in quo illa profertur, examinare, necesse est. Nam, si proferatur in sensu pure coniunctiuo, sat est ad eius veritatem, quòd conditionatum reuera sit, vti enunciatur, sub hypothesi conditionis; atque ita reuera sub eadem hypothesi cum conditione coniunctum sit. Si verò proferatur in sensu illatiuo, opus est insuper, vt conditionatum verè ex conditio- ne sequatur vt quid, cum quo conditio connexa est. Si denique in sensu cauſali, oportet præ- terea, vt conditio re ipsâ in conditionatum in- fluat,

suat, seu ad illud conducatur. Cum enim propositio illatiua, & causalis præter esse conditionati, quod sub hypothesi conditionis, atque adeo prout connotans illam expressè enunciant, enunciant insuper saltem tacite, prima illationem obiectiuam, seu connexionem conditionis cum conditionato, secunda influxum, seu conducentiam realem conditionis in conditionatum, non possunt non illa fallæ euadere, si alterutrum ex his duobus enunciatis re ipsa deficiat. Hæc de causa vulgò docent Dialectici, ad assignandam contradictoriam propositionis conditionalis affirmatiuæ debere præponi negationem ante particulam *Si*, nec satis esse illam præponere ante conditionatum. E.g. contradictoriam huius, *Si Petrus ambulauerit, Paulus leget*, dicunt non esse hanc, *Si Petrus ambulauerit, Paulus non leget*. Sed hanc, *Non si Petrus ambulauerit, Paulus leget*. Perperam tamen hanc regulam vniuersalem faciunt: nam ea in illatiuis solum, & causalibus, quæ propositiones complexæ re ipsa sunt, non verò in purè coniunctiuis, quæ simplices sunt in suo genere, potest habere locum. Cum enim puræ coniunctiuæ dumtaxat affirmant existentiam conditionati ex hypothesi conditionis, qui eandem existentiam negat ex eadem hypothesi, plene illis contradicit. Vnde, duæ priores propositiones in exemplum allatæ in sensu purè coniunctiuo non possunt non esse contradictoriæ: quia, vt sic idem prorsus de eodem affirmant, & negant. Aliud est de illatiuis, atque causalibus affirmantibus insuper connexionem, & conducentiam conditionis in conditionatum: his enim vt contradicatur, negatio ante particulam *Si* præponenda est, vt sensus contradicentis sit non vtrumque, quod illæ affirmant, verum esse, sed alterutrum falsum. De quo plura videri possunt scripta in Pharo Scient. disput. 19. quæst. 3.

26 Ex dictis apparet, quot etiam modis scientia, siue notitia conditionata diuidi possit. Tot enim potest, quot sunt obiecta conditionata, atque etiam conditionales propositiones, nam scientiarum ex diuersitate obiectorum, tum ex diuersis modis tendendi in illa sumunt suam diuersitatem. Duæ tamen imprimis diuisiones præ oculis habendæ sunt. Altera, qua scientia conditionata, quemadmodum & propositio, in illatiuam solum, causalem solum, illatiuam simul, atque causalem, & purè coniunctiuam iuidi potest. Altera, qua in necessariam, & contingentem penes necessitatem, aut contingentiam conditionatam obiectorum diuiditur, prout est supra explicatum. De quarum diuisionum singularis membris distinctius, atque specialius est agendum quaestionibus sequentibus.

QVAESTIO III.

Virum propositio conditionalis, non solum in sensu illatiuo, sed etiam in coniunctiuo, & causali veritatem, aut falsitatem determinatam habeat.

27 **N**egant Alvarez disput. 7. de Auxilijs num. 13. & 30. & disput. 13. conclus. 2. in eiusque probationibus, & corollarijs. Nauarrete tom. 1.

contronerf. 76 § 2. & 3. alijque ex Thomistis, qui scientiæ mediæ refragantur, asserentes, conditionalem non illatiuam de futuro contingenti nec veram, nec falsam esse determinatè ante decretum. Dei connectens conditionem cum ipso futuro conditionato. Imo Curiel contronerf. 7. artic. 5. num. 84. & 85. & Ledesma disput. 2. de Scientiâ futurorum contingentium dub. 2. post medium solutione 3. dicunt, huiusmodi propositiones ante dictum decretum nihil significare, nec subordinari alicui interno conceptui, sed perinde proferti ab hominibus, vt proferrentur à psittaco. Reliqui verò Doctores, quos recensere prolixum esset, vt certum statuunt, aut supponunt, propositionem conditionalem non illatiuam veram, aut falsam esse determinatè; quod docuit Scot. Thomista nobilis lib. 3. Summul. cap. 8. Lect. 3. neque ad id expolunt decretum, quod Thomistæ ponunt: potius plerique expressè reijciunt illud, vt postea videbimus.

28 Tanquam certum, vti reuera est, supposui vtrâque quaestione præcedente, dari propositionem conditionalem non illatiuam, qua, nihil curando de illatione, dumtaxat enunciatur coniunctio hypothetica conditionati cum conditione, aut etiam influxus conditionis in conditionatum. Modò tamen id demonstrare oportet propter eos Thomistas, qui illud in dubium vertunt. Probatur autem primò. Quia per conditionalem illatiuam non solum enunciatur illatio obiectiuæ, siue connexio antecedentis cum consequente, sed etiam coexistentia, siue coniunctio consequentis cum antecedente, imò hæc est potissimum, quæ intenditur affirmari. Ergo nihil est, quod prohibeat, affirmare talem coexistentiam, siue coniunctionem præcisè, nihil curando de illatione, aut etiam illam positiuè excludendo. Consequentia est bona. Quia, cum illa duo distincta obiecta sint, nihil verat, quominus vnum affirmetur, relicto alio. Antecedens autem etiam est certum. Quia, cum ego dico, *Si existeret effectus, existeret causa*, potissimum, quod assero est, ipsam causam existuram ex hypothesi, quòd sit effectus, siue ei coexisturam; tamen si pariter tacite enunciem effectum inferre causam, siue cum eâ connecti. Confirmatur totum hoc in illatione absolutâ. Cum enim dicimus, *Existit effectus. Ergo existit causa*, Comperitum est, illationem obiectiuam tacite solum, expressè autem, & directè existentiam absolutam causæ, siue coexistentiam eius cum effectu affirmari: posseque hanc eandem affirmari, omni circumscriptâ illatione; vt, si quis, præmissâ assertionem de existentia absolutâ effectus, iungat, *Causa coexistit tali effectui*. Tantumdem ergo reperitur in illatione conditionali. Nam, sicut, præmissâ iudicio, aut assertionem de existentia effectus, bifariam possumus affirmare absolutè, causam illi coexistere: primò, inferendo existentiam causæ ex existentia effectus: secundo, eam non inferendo. Ita, præmissâ hypothesi de existentia effectus, bifariam possumus affirmare conditionatè causam illi coexistere: primò, inferendo existentiam conditionatam causæ ex existentia effectus posita in tali hypothesi: secundo, eam non inferendo. Cuius doctrinæ ratio à priori est: quia diuersum quid est, significare connexionem conditionis cum conditionato, ac significare coniunctionem conditionati cum conditione ex hypothesi conditionis: significatioque posterior manifestè est separabilis à priore: non minus, quam earum ambæ sunt separabiles à significatione